

A balesetmentes közlekedésért

A JATE Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskolájában két éve működik az a pedagógusokból álló csoport, amely célul tűzte ki, hogy a közlekedés oktatásában, első időkben iskolai, később városi, megyei, országos szinten is élen kell járnia.

Hogyan is kezdődött? Mint minden évben, iskolánk 1976-ban is részt vett a városi Közlekedésbiztonsági Tanács által szervezett Nemzetközi Iskola Kupa versenyin, ahol csapatban és egyéni szinten is első helyezést ért el. Elsősorban iskolai szinten foglalkozunk a tanulók tudásának bővítésével. Az úttörőcsapat segítette elgondolásainkat: elsősorban a közlekedésben előforduló oktatási és nevelési kérdésekben. Biztosítja a szervezet azt a keretet, ahol ezt a fontos tevékenységet végzhetjük. 1976-ban elindítottuk a három fordulós KRESZ-szakpróbákat, amelyben összesen 1500 úttörő vett részt. Már az első évben bevontuk Szeged összes iskoláit. Áprilisban kerékpáros akadályversenyt rendeztünk, melyen 500 pártás jelent meg. Csaknem minden hónapban KRESZ-délután szervezésére került sor. Az első évben, 1976-ban a nyolcadik osztályos tanulók 90 százaléka kapott segédmotorvezetői igazolványt.

Iskolánk nevelői teljes egészében a feladatokat megoldani nem

tudták volna, ha nem kapnak a társadalmi szervektől segítséget.

1977-ben az előző évi tapasztalatok alapján kezdtük el a munkát. A tanulók megszokták és igényelték a KRESZ-rendezvényeinket, melyeken szívesen vettek részt. A városban elsőként vezettük be a Hősök Kapujánál az úttörő járórok szolgálatát. Folytattuk a KRESZ-szakköri munkát is. Ebben az évben is rendszeresen sor kerül kirándulások, vitadélutánok, raj- és őrsi versenyek megrendezésére. Az is-

kola közlekedési tevékenységében jelentős segítséget nyújtanak Szeged vállalatai és intézményei is.

Az idén KRESZ-bábesoportot hoztunk létre általános iskolásoknak és óvodásoknak egyaránt, emellett részt veszünk a Balesetmentes Közlekedésért elnevezésű országos versenyben, amelyben szeretnénk tovább öregíteni iskolánk jó hírét.

TAMÁSI JÁNOS

Egyetemi Kollégiumi Tanács alakult

Az ifjúsági parlamenteken, küldöttértekezleteken, de különösen a József Attila Tudományegyetemen megrendezett diákfórumokon nem egyszer és nem is kétszer hangzott el a már-már örökzöld téma: növelni kellene a kollégiumi férőhelyek számát, emelni kellene színvonalukat — ezzel is hozzájárulva a hallgatók szociális- és életkörülményeinek javításához. A rendkívül magas albérlési árak ellensúlyozásaképpen az albérlők házának létrehozására vonatkozó ötlet egyelőre kivitelezhetetlen. Maradt tehát középpontban továbbra is a kollégium. E kérdéseken túl sokakban felvetődött az a gondolat is, hogy miként lehetne egységessé tenni az egyetemi fiatalság e közös otthonainak irányítását. A példáért sem kellett túlságosan messzire visszatekinteni, hiszen a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetemen napjainkban is működik, a hatvanas évek elején pedig Szegeden is létezett Egyetemi Kollégiumi Tanács. Az akkori szervezeti forma azonban, sajnos, már elavulttá vált.

Nos, éppen az elmondottak miatt tölthet el valamennyiünk örömmel a hír: február 2-án Egyetemi Kollégiumi Tanács alakult a József Attila Tudomány-

egyetemen. Az új testület létrehozásának célja — amint arról Pályi Béla, a Kollégiumi Tanács titkára tájékoztatott bennünket —, hogy a rektor és az Egyetemi Tanács véleményező, tanácsadó, javaslatokat tévő szervekét működjön közre az egyetemi kollégiumok tevékenységének összehangolásában, a diákotthoni nevelőmunka egységes elvek szerinti irányításában. Az újonnan létrehozott Tanács további feladatainak sorában szerepel az egyes diákotthonok egymástól való elszigeteltségének megszüntetése, az ideológiai és művészeti neveléssel kapcsolatos feladatok megvalósítása, a szakkollégiumi rendszer elterjesztése a diákság és szociális létesítményeiben.

Az elkészült szervezeti és működési szabályzat alapján a most megalakított Egyetemi Kollégiumi Tanács elnöke dr. Rácz János oktatási rektorhelyettes. A testület munkájában részt vesznek a kollégiumok igazgatói, a diákbizottságok titkárai, a dékánhelyettesek, az egyetemi párt- és KISZ-szervezet képviselői, valamint a JATE Rektori Hivatalának kollé-

giumi kérdésekkel foglalkozó dolgozó. A demokratikus döntések kialakítását kívánja elősegíteni az a tény, hogy ülésain a tanács elnöke által meghívott bármely személy részt vehet.

A hónap elején megalakult Egyetemi Kollégiumi Tanács idei első félévi programjában régóta napirenden lévő kérdésekkel foglalkozik. Mint megtudtuk, éppen a közeljövőben megtartandó első ülésen olyan igények teljesítésének lehetőségéről lesz szó, mint a kari és koedukált kollégiumok kialakításának kérdése. Az egyetemi hallgatóság közös otthonainak karonként történő elkülönítése természetesen számos egyéb gond megoldását, további tennivalókat sürget. (Gondoljunk csak itt az egyes létesítmények felszereltségbeli, színvonalbeli különbségeire!) A hibák, hiányosságok kiküszöbölése ugyancsak a Kollégiumi Tanács feladatai közé tartozik. Ennek mintegy előzetesen eleget téve tűzte a testület további ülésének napirendjére a Bolyai Kollégium korszerűsítésével, otthonosabbá tételével kapcsolatos kérdéseket.

(szalay)

A „szőregi nemzetség”-ről

Intézményeink oktatói többéves tudományos munkálkodásának eredményeként jelentős monográfiával gazdagodott a helytörténeti szakirodalom. A szegedi városi tanács végrehajtó bizottsága művelődésügyi osztályának kiadásában a napokban megjelent a Szőreg és népe című kötet. A magyar és szerb nemzeti- és község újrateremtésének 230. évfordulója apropóján kiadott, Hegyi András által szerkesztett tanulmánykötet sokoldalúan mutatja be Szőreg múltját és jelenét — a „szőregi nemzetség”-et.

A kötet elején Andó Mihály: Szőreg természet földrajzi viszonyai című tanulmányában a község településének természeti földrajzi okait tárja fel. Szabó József a következő fejezetben a község földrajzi neveit ismereti, források alapján részletesen elemző kísérletet téve a Szőreg nép eredetének megfajlására.

A falu történetével foglalkozó fejezetek Trogmayr Ottó: Szőreg őstörténete című munkája nyitja, amelyben történeti forrasmunkák és a helyszínen végzett ásatások alapján a különböző korok fellelhető emlékeit

regisztrálja. Írásos dokumentumokra támaszkodva elemzi Szőreg középkori történetét Karácsonyi Péter, bizonyítva, hogy a település a 150 éves török uralom idején lakatlan pusztává lett. Az újjátelepítéstől 1948-ig Rákos István tárja fel a község történetét, részletesen elemezve az idetelepülő lakosság foglalkozását, birtok- és gazdasági viszonyait, a jobbágyok társadalmi helyzetét és terheit. Szántó Imre: A polgári forradalom és a szabadságharc időszakában, Szőreg (1948—1949) című tanulmánya a helyzet részletes elemzésével szemléletesen eleveníti fel a nevezetes szőregi csatát. A dualizmus idejének Szőregét mutatja be Bezdán Sándor, adatokkal gazdagon illusztrálva a népesség összetételét, gazdálkodásának jellemzőit, a községpolitikát. Hegyi András és Székely Lajos 1918-tól a felszabadulás napjág vizsgálja a falu történetét a Szőreg az ellenforradalmi korszakban című gazdag forrásanyagot fel-táró és rendszerető tanulmányában. A szőregieknek a néphatalom megteremtéséért folytatott küzdelmét idézi fel Szabó István: Az agrárviszonyok változásai Szőregen a felszabadulás után,

és Nagy István: Küzdelem a néphatalom megszüntetéséért Szőregben című, a gazdag dokumentumanyag mellett a résztvevők és a szemtanúk vallomásait is fellelő tanulmánya.

A Szőreg népe című fejezetben Ferenczi Imre a népi szokásrend és a viseleti módokkal foglalkozik. A helyszínen gyűjtött, s más forrásokkal tudományos alapos-sággal összevetve elemzett anyagból a bőséges kép- és rajzilusztrációk segítségével — szemléletesen tárul elénk a szokásrend közösségi és családi kialakítása, a közösségbe való beleszületés, a felnőttek rendjébe való belépés magyar és szerb hagyományvilágá, viselkedési és viseleti módjai. A fejezet végén Tóth Béla és Dér Endre írók riportjai, vallomásai hozták közelebb az olvasót a szőregi emberekhez.

Az alkotócsoport kollektív munkálkodásáról is tanuskodó értékes monográfia bizonyosságát adja annak, hogy társadalomtudományokkal foglalkozó oktató kutatóink mindinkább kö-tődnek szűkebb környezetükhöz, s azért kutatják a múltat, hogy annak feltárásával a jelenhez szólhassanak.

SZ. M.

Vadvirágnak helye nincs

Bródy Jánost nem kell bemutatni az olvasóknak. Nevét valamilyen formában mindenki ismeri. Többben például úgy tudják, hogy táncdalszövegíró. Kétségtelen: valami igazság ebben a meghatározásban is van. Már amennyiben elfogadjuk a táncdalt, mint rosszul értelmezett műfaji kategóriát. Ha azonban szűkítjük a kört, és az enyhén szólva dilettáns „táncdal” meghatározás helyett pop-rock műfajról beszélünk, már nem elégedhetünk meg ennyivel. Bródy nem egyszerűen táncdalszövegíró. Amit ő művel, az már rokon a költészettel.

Amíg egykori kollégái — az „igazi” táncdalszöveg-írók — szászámra gyártották giccses, szlupos szövegeiket, addig Bródy valami olyasmire „vetemedt”, ami a hatvanas évek elején még egészen szokatlan volt e műfajban: új gondolatokat, érzéseket mert kifejezni, és mindezt úgy, hogy egy egész nemzedék magáévá tudta tenni.

— Mi volt ennek az oka? Történet-e változás a műfajban a hetvenes években? — többek között ezekről a kérdésekről beszélgettünk a Fonográf-együttes népszerű tagjával egyik legutóbbi szegedi fellépésüket követően.

— Világéletben az egyszerűsége, a közérthetősége törekedtem dalszövegeimben. Semmi mást nem csináltam, mint azt, hogy teljesen őszintén írtam le gondolataimat, érzéseimet. Ez a hatvanas években még óriási merészségnek számított. A megszokott, kellemesen semmitmondó, andalító közhelyek helyett mást hallottak az emberek. Egyszer csak — mondjuk tánc közben — azt vették észre, hogy nemcsak a partnerra, de a szövegre is lehet figyelni.

— Indokolt-e a múlt idő?

— Szerencsére nem. Ma már inkább arra kapják fel az emberek a fejüket, ha a régi giccses szövegeket hallják. Sajnos, a múlt kísért, mondhatnánk, a nosztalgia reneszánszát éli. A pesszimisták szerint a pop műfaj végleg válságba jutott. Sebaj, többször eltemettek már minket — mégis élünk. Szerintem, nem a popmuzsika jutott válságba, hanem az az elképzelés, hogy majd mi, fiatalok megváltjuk a világot. Nekem még mindig az a fontos, hogy mi a közös benünk. A válóság az, hogy egyre kevesebb. A hetvenes évek költőszövegírója érzésem szerint Magyarországon Bereményi Géza.

Amit ők ketten csinálnak Cseh Tamással, az fejezi ki legjobban korosztályunk érzeit.

— Ez jelentett-e változást saját elképzelésében?

— Igen. Ma már nem téma örjögő, dühöngő ifjúságról beszélni. Érthető, hiszen senki sem örjög, talán nincs is rá ok... és ha néha lenne is, akkor is inkább más formákat keresünk. En arra törekedtem, hogy egyszerre lépünk. Kiderült, az övény szűk, nem tudunk egyszerre lépni, sokan vagyunk. Lehet, hogy nem is kell.

— A beat „temető”, vészmadarai szerint a legnagyobb veszedelem az elküszentedett szellem jelenti. Eltűntek a „nagy, lázadó gondolatok”, helyettük monoton gépzene, szórakoztató könnyűzenei nagypár van. A disco-slágerek inflációja mintha a pesszimizmista igazolná...

— Ezzel egyetértek. A discozene valóban nem kedvez a műfaj rangjának. Am, mint az irodalomban, vagy a képzőművészetben, a popmuzsikában is különböző szintek vannak. Mindenhon van giccs, ponyva, hamisítvány és valódi művészi alkotás.

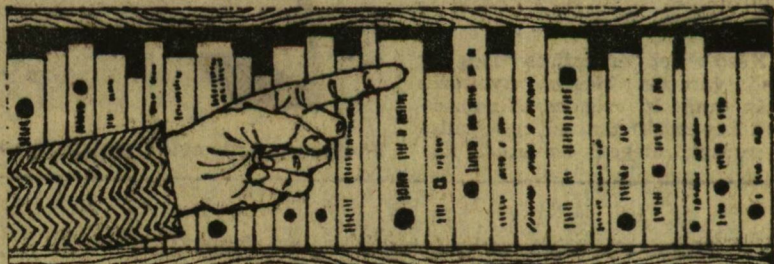
— A hatvanas években az illés-együttessel nagy feladatra vállalkoztatok. Gondolok itt a népzenei motívumok tudatos átvetelére, a verses nagylemezek megjelenítésére. Egyesek szerint a Fonográf-együttes eltért eredeti koncepciójától...

— Amikor az „Illés” megalakult, még korlátlan lehetőségeink voltak, nem volt konkurencia, hiszen mi voltunk az elsők... Aztán egyszerre csak szűrvettük, egyre többen vannak körülöttünk. Egy hasonlattal élve: kezdetben olyan volt az egész műfaj, mint egy vadvirágos rét. Majd váratlanul megjelentek az erdészek. Védett területté nyilvánították a rétet. Ma már vadvirágnak helye itt nincs...

— Néhány évvel ezelőtt, egyik nyilatkozatában, arra a kérdésre, művészet-e a popmuzsika, még nem tudtál határozott választ adni. Kialakult-e azóta valamilyen elképzelésed?

— Igen. A popmuzsika — művészet. Leginkább az iparművészethez hasonlítanám. Mindennapi fogyasztásra alkalmas műveket készítenek. Új igényeknek teszünk eleget, s új igényeket táplálunk magunk is. Ha nem lenne popmuzsika, nagyon hiányozna valami az életünkben...

DEZSŐ LÁSZLÓ

Technika és kultúra

Számos új, közérdeklődésre számot tartó könyvet jelentetett meg az utóbbi hónapokban a Gondolat Kiadó. Kiadványai közül itt most kettőre hívjuk fel a figyelmet. — A technika története iránt érdeklődőknek (az azt tanító történelem szakosoknak különösen) ajánljuk Petrik Ottó: Technikai kuriózumok című zsebkönyvét. A vékonyka kötetben érdekes, különös, eredeti elképzeléseken alapuló, számunkra ma már „furcsaságnak” számító eszközökkel, gépezetekkel, keletkezésük és utóéletük történetével ismerteti meg a szerző. A számos ábrával, színes képpel illusztrált könyvben a kétszörös teáskannától Leonardo da Vinci „tűzorgonáján” s a világ „leg”-jein át a tengeri betegség megelőzésére kitalált különleges hajókabinok tervéig sokféle technikai kuriózummal ismerkedhetünk meg szórakoztató formában.

Az előbbinél lényegesen nagyobb koncentrációt, elmélyült tanulmányozást igényel a kiadó másik könyve A kultúra története. A Mátrai László akadémikus tanulmányait egybegyűjtő kötet hat nagy fejezetre tagolódik: I. Filozófiatörténet, II. Mű-

velődéstörténet, III. Történetfilozófia, IV. Tudománytörténet, könyvtörténet, olvasás, V. Esztétika és irodalom, VI. Vallástörténet és ateizmus. S bár a tartalomjegyzék alapján úgy tűnhet, hogy a szerző a témáknak a megszokottal talán szélesebb területéről választotta vizsgálódásai tárgyát — a kötet mégsem kelti a „szétszórtság” látszatát. A benne foglaltakat ugyanis összeköti egy közös vonás. Amiről a bevezetőben a szerző így ír: „Jelen kötetet talán egy élet hordalékának lehetne nevezni. Olyan dokumentumok gyűjteményének, mely a filozófiai és történeti témák elméleti elemzésének tükrében jól vagy rosszul, de mindig szövegszerű hitelességgel vall arról, hogy bizonyos magas mértékű filozófiai fogalmak és események miképp vészelhették át a fasizmus korának devalvációját, és miért érthették meg a humanizmus, racionalizmus, európai páiság megtépzott eszméi, hogy a fasizmus bukása után friss, élő tartalommal újuljanak meg bizonyosságával annak, hogy a munkásságával valóban örököse mind-annak a kulturális értékek, melyet az emberiség eddig alkotott.”